

Parlamentul
Republicii Moldova

Legi-07 nr. *746*
27 decembrie 2022

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (nr. 457 din 08.12.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și a prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către dl Ichim Gheorghe, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea art. 4 (*Sursele de finanțare a prestațiilor de asigurări sociale*), art. 6 (*Condițiile de acordare a prestațiilor de asigurări sociale*), art. 7 (*Baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale*), art. 9 (*Perioada pentru care se acordă indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă*) și art. 13 (*Cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă*) din Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

3. Potrivit Notei informative, scopul proiectului rezidă în instituirea dreptului la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă pentru femeile care efectuează procedura de reproducere umană asistată medical, indiferent de stagiul de cotizare, fără careva restricții sub aspectul perioadei pentru care se acordă indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, conform acelorași condiții prevăzute pentru cazurile de incapacitate de muncă cauzate de tuberculoză, de SIDA și de o maladie oncologică, iar plata acestui drept să fie achitată integral de la bugetul asigurărilor

sociale de stat, începând cu prima zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă. Autorul proiectului susține că instituirea acestei facilități vine ca o măsură de încurajare a natalității, orientate către populația activă, prevenind un declin demografic cu consecințe negative la nivel social, economic și politic.

4. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, iar domeniul reglementat este de competență exclusivă a Parlamentului, în corespundere cu prevederile art. 66 și art. 72 din Constituția Republicii Moldova.

5. Conform Notei informative, implementarea proiectului de lege presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul asigurărilor sociale de stat, în sumă de 1 528, 6 mii lei (conform calculului estimativ expus în nota informativă).

Respectiv, atenționăm despre necesitatea respectării prevederilor art.131 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 29/2001 privind interpretarea prevederilor, art. 131 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova și a art. 58 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, potrivit cărora *proiectul de lege poate fi adoptat în condițiile acceptării prealabile de către Guvern și respectiv, a identificării sursei de finanțare a cheltuielilor respective* (art. 131 alin. (6) din Constituție).

6. Totodată, în vederea respectării art. 21 alin. (1) lit. e) și art. 32 alin.(1) și alin.(4) din Legea nr.100/2017, relevăm că proiectul de lege necesită a fi supus consultării publice și avizării de către autoritățile a căror competență au tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ. În sensul dat, considerăm oportună avizarea proiectului de către Casa Națională de Asigurări Sociale (pct. 7 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin HG nr. 230/2020) și Ministerul Sănătății, care are misiunea de a analiza situația și problemele din domeniul ocrotirii sănătății (pct.5-7 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, HG nr.148/2021).

II. Privitor la concordanța proiectului de lege prevederilor legislative și respectării normelor de tehnică legislativă, reținem următoarele:

1. La Art. I din proiect se propun modificări la art. 4 alin. (3) din Legea nr. 289/2004 sub aspectul instituirii dreptului femeilor care efectuează procedura de reproducere umană asistată medical la plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă în condiții identice *cazurilor de incapacitate temporară de muncă cauzată de tuberculoză, de SIDA, de o maladie oncologică sau de apariția riscului de întrerupere a sarcinii sau cazul femeilor gravide care se află la evidență în instituțiile medico-sanitare*, de la bugetul asigurărilor sociale de stat, începând cu prima zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă.

Totodată, la **art. 6 alin. (5¹)** din Lege se propune stabilirea dreptului la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă a femeilor care efectuează procedura de reproducere umană asistată medical, *indiferent de stagiul de cotizare*.

În acest sens reținem că, potrivit art. 1 din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (în continuare - Legea nr. 489/1999), *indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă*, inclusiv indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav presupune o formă de protecție socială a asiguratului, concretizată în o sumă de bani ce se acordă prin sistemul public de asigurări sociale pentru o anumită perioadă de incapacitate temporară de muncă.

Art. 2 din Legea nr. 489/1999, stabilește că, dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale, iar în conformitate cu art.3 din aceeași Lege, acest drept funcționează în baza anumitor principii, printre care se numără și principiile *obligativității* și *contributivității*. Astfel, pentru a beneficia de asigurările sociale prevăzute de lege, *persoana trebuie să participe* la sistemul public de asigurări sociale și *să contribuie* la fondul de asigurări sociale.

Totodată, conform art. 7 din Legea menționată, alin. (1) În sistemul public, prestațiile de asigurări sociale reprezintă drepturile în bani sau în natură ce *se cuvin* persoanelor asigurate, în condițiile legii, *corelative contribuțiilor de asigurări sociale calculate și plătite*.

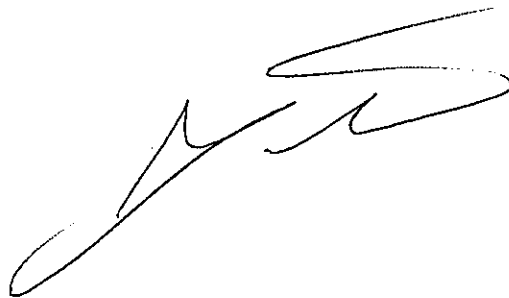
În acest context reținem și aprecierile Curții Constituționale care prin hotărârile sale nr. 104/2021 (pct.20); nr. 5/2012 (pct. 41, 46); nr. 11/2022 (pct.59) urmate de alte hotărâri/decizii, a subliniat că, în vederea realizării politicii în domeniul asigurărilor sociale de stat, legiuitorul, în limitele atribuțiilor ce-i revin este în drept să opteze pentru diverse soluții de reglementare și concretizare a conținutului drepturilor sociale, însă această competență trebuie exercitată numai cu respectarea principiilor echității sociale și egalității, consfințite prin articolul 16 din Constituție. Egalitatea în drepturi a cetățenilor constă în faptul că toți cetățenii au aceleași drepturi, libertăți fundamentale și îndatoriri, exercitarea cărora este asigurată de către stat fără discriminare, cu excepția cazului când un astfel de tratament diferențiat este justificat în mod obiectiv și rezonabil, adică urmărește un scop legitim, totodată există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.

Totodată, în jurisprudența Curții Europene s-a constatat că violarea principiilor egalității și nediscriminării are loc atunci când se aplică un tratament diferențiat între persoane plasate în situații analoage sau compatibile, fără să existe o justificare obiectivă și rezonabilă, sau când există o disproporție între scopul urmărit și mijloacele folosite. Statele contractante beneficiază de o marjă largă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații similare justifică distincția în tratament (*Schalk și Kopf v. Austria*, nr.30141/04, § 96, 24 iunie 2010; *Burden v. Regatul Unit*, nr.13378/05, § 60, 29 aprilie 2008).

2. În vederea corespunderii normelor de tehnică legislativă sugerăm însemnarea cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, a diviziunilor Art. I din proiect.

3. La **Art. II alin. (1)** referitor la intrarea în vigoare a proiectului de lege la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, expunem că art. 56 alin.(1) din Legea nr. 100/2017 prevede că, de regulă, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Alin.(3) al articolului menționat *supra* expune expres cazurile în care poate fi stabilită o altă dată de intrare în vigoare a actelor normative. Remarcăm, că în Nota informativă nu este argumentată urgentarea intrării în vigoare a proiectului de lege.

Oportunitatea adoptării prezentului proiect de lege ține de competența Parlamentului.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex: G. Tipa
Tel. 820-244